

מול פחד

ברצוני לספר כאן סיפור-מעשה בחייל, שאכנה אותו בשם „הטוראי זכריה“ (במקרה, היה שמו באמת זכריה...). הנני לספרו בלי כחל ובלי שרק, מבלי ליפותו, כפי שאירע במציאות.

הימים היו ימי מבצע „נחשון“ — פריצת הדרך לירושלים — בסוף מרס — תחילת אפריל 1948. היה צורך להקים, ממש ברגע האחרון, יחידות חדשות, גדודים חדשים. יומיים בלבד לפני הפעולה הוטל עלי לשמש כמפקד גדוד-עתודה, הגדוד השלישי בכוחות-המבצע, שהוחלט להקימו. לא קשה לשער את הבעיות הארגוניות ואת הקשיים בהם התחבטו המפקדים. מי-כיום לא הכירו את אנשי כיתתם, ומי-פנים לא הכירו את מפקדי המחלקות. הטוראי זכריה לא ידע זאת. הוא ידע רק כי בא „מחנה-יונה“, סודר בכיתה, קיבל ציוה, ונאמר לו — „זה מפקדך“. עם שאר אנשי כיתתו נסע במכונית-משא, וכשזו „נתקעה“ — הועבר למכונית אחרת. מדי עברו ליד משמרות הצבא הבריטי היה לבו פועם בתוקה. הוא הגיע למחנה בנעץ והחל להתאמן ברובה, שלא ירה בו או בזוהמה לו קודם-לכן. מפי המ"כ שלו שמע שכל הכיתה אינה שוה פרוטה, ואולי שמע אף את המ"ם אומר: „ריבוננו של עולם, מה אפשר לעשות. עם טירונים כאלה?“

לירות ברובה לא ניתן לו „מטעמי קונספירציה“, אבל — כ„קונספירציה בתוך קונספירציה“ — אמ מפקדי-המשנה שלי הבינו נכון את רמיוותי, ירה חמישה כדורים. הוא שמע שמתפתח קרב גדול לפתיחת הדרך לירושלים, ודאי שמע כי הפלוגות שכבשו את דיר-מוחזיון, אסיכי לא סבלו אבידות, נפלה רוחן ועל גודונו להחליטן. כ־36 שעות לא ישן כהוגן, אך זכריה צעד בחשכת הלילה למקום שקראו לו דיר-מוחזיון; בדרך היה בחברת בחורים שכמעט לא הכירים קודם, בדרך עם רובהו שהכביד עליו.

בשעה 4 בבוקר הגיע לכפר. נאמר לו — „כאן עמדתך, ונקב בעיניך את החשיכה. כל מי שבא הוא אויב.“ זכריה התכרבל מאחורי סלע כביר, רובהו וחמשים כדור לצדו. מימין נמצא איזה איציק, ואיזה משהלה — משמאלו, ומסביבו החשיכה. כל צל עלול להיות ערבי, כל נקישה — צעדי מתגנב שבא לרצחו. מי יודע, הנל בידי אלהים.

המ"כ והמ"מ עוברים לידו בחטף, „יש משהו חשוד? לא?“ ועוברים הלאה. זכריה נשאר לבדו, ולידו מונח הרובה ככלי אין חפץ בו. והנה שריקה, קול נפץ מעל ראשו. כדור ראשון הטיח בסלע שמאחוריו. תזמורת כל־המות החלה מנגנת. השמש עולה ומחממת — אך לזכריה קר ושנינו נוקשות. חיה מסתורית, שלא הכירה — הפוזז — החלה מרכסמת בלבו.

וכך מצאתי את זכריה בביקורת משמרה-האגף השמאלי.

מכורבל היה מאחורי הסלע, שוכב כמת, בעיצומו של הקרב. בכעסי רציתי לרוץ אליו בבעיטה אדירה, אך קשה לקפוץ בתוך מטר כדורים. לכן צעקתי: „הי, אתה חי?“ אין תשובה. אולי באמת נפגע? זינקתי אליו לעמדה, תפסתי בידו — והנהו זע. „שמע, חבר, הביט אלי!“ צעקתי. „מה? קרה לך?“ שתי עיניים חשורות, מלאות כאב, פחד ויאוש הביטו בי. שפתיו נעו- אך מלה לא יצאה מפיו. „שמע, ירדתי נפגעת?“ — הוא נענע ראשו, ומלמל משהו... „מה שמך?“ — „מ... מ... מ...“ „מה?“ הקשבתי ללחשו. — „זכ... זכ... זכ... זכריה.“ — „זכריה, אתה מפחד, מה?“ שוב ניצענע-ראש. „ראה, אין מה לפחד, אתה שוכב מאחורי יופי של

מחסה! היריות — זה רק רע... וכולן צפות גבוה; אף איש לא נגע עוד! (הלואי ויכולתי לומר זאת באותו ערב.) תן לי רגע את הרובה שלך; יופי של רובה! איפה הכדורים? טוב, הנה אתה רוצה לשמוע ירתי?“ טרח... יריתי. ושוב — טרח... טרח... „הי, של כלי? ירית בו כבר פעם?“ — „כ... כ... כ... כ... במה?“ — „שלושה כדורים.“ — עצום! לכוך יודע?“ — „כ...“ — „ללהוך על ההוך?“ — „כן!“ — „טוב, אתה רואה את הסלע, שם בשדה, 500 מטר לפניך? לא? דחילק! תביט, שם! הכדורים מפריעים לך? זה לא מקוונן אלך! בוא, תביט. רואה? טוב! קח את הכלי, טען, ירד, טען! כך, פעם שניה תעשה זאת יותר מקר. נו, תן ירתי!“

טרח! הסיח הרובה בזכריה. "ידידי, החזק את הרובה, החזק חזק, כמו שלמדת! עוד פעם! יופי!!
עוד פעם! טוב מאוד, טוב מאוד! וכעת זכריה, קלע בטלע." — טרח!... — "קצת ימינה, ראית? לא?
עצמת את העיניים, ואיך תראה את הערבים, ימחששם, אם תעצום את העיניים?... עוד פעם!" — טרח... טוב
מאוד, טען. בלי לטעון — אין יריות. עוד חמישה כדורים, הי אל תמהר — עוד כל היום לפניך. בנחת!" —
טרח!... טרח!... טרח!... מצוין! נו, מה יש לפחד, הא? תראה את איציק, איך שהוא צוחק..." —

ואיזה ערפל נמוג מעיניו של זכריה, ושתי עיניים יוקדות וצוחקות החלו לראות את אשר סביבו. זכריה
התחיל לחיות. אמרתי לו: — "אתה יודע מה? קח עוד עשרים כדורים, ותירה. אביא לך אח"כ כדורים אחרים.
ירה לאן שתרצה. העיקר — כון וקלע."

שבתי אל זכריה (ועוד אל כמה אחרים) עם 50 כדורים נוספים לכי"א. "מה נשמע, הכל בסדר? הראה לי
איך אתה יורה. תמאם! קח 50 כדורים נוספים, ודי לך לירות סתם. אתה כבר קלעי טוב "א". כעת תירה לסי
פקודה. אכלת כבר? כן? נו, ואת צרכיך כבר עשית? לא? תעשה זאת, ותרגיש יותר טוב. אחרת, אתה
יודע מה עלול לקרות..." בתומורת השדים מסביב צהל קול צחוקם של זכריה, איציק ומשה'לה.

"שלום, חברה, ולהתראות."

התראינו מהר יותר מאשר חשבתי. בשעות אחר הצהריים הגיעה התקפת הנגד הערבית השביעית — או
השמינית, מי יודע — לשיאה. המצב נעשה חמור, והנה חולפת על פני בריצה דמות. זכריה! לעזאזל, הוא
בורח? אני רץ אחריו. "זכריה, לאן?" — "לקחת רימונים מן המחסן, החברה צריכים רימונים..." בריצה חוזר
הוא מן המחסן לתוך מטר היריות, הגיגית של הרימונים בידו. מי מפחד? מי רועד? מי נתבא? ודאי לא
זכריה. הוא עבר את מבחן האש, עבר אותו בהצטינות.

גם התקפה זו נשברה, וגם זו שלאחריה. עם חשיכה נתקבלה הפקודה לעזוב את הכפר. חורנו לחולדה
עם פצועינו ומתינו, ומשם המשכנו למחנהו בעקרון. גם זכריה הגיע אתנו. אך אותו אדם שהתנפל על שמיכתו
אחרי 50 שעות ללא שינה לא היה אותו זכריה. אדם אחר היה זה, לוחם.

למחרת עברתי במחנה. לא היה זה עוד מחנה של טירונים ירוקים, כי אם מחנה של לוחמים עליונים
ושמחים. והנה נוגע מישוהו בידו — זכריה. מבושש במקצת, אך זוהר. "המגיד אלדד" הוא אומר, "אני כשהייתה
ההתקפה, בא מולי אחד כושי ענק. לקחתי וזרקתי אליו רימון, אבל הרימון לא התפוצץ. שכחתי להוציא את
הנצירה. גם הוא זרק עלי רימון. נפלתי על הארץ ותפסתי את הרובה וחיכיתי, אך גם הרימון שלו לא התפוצץ.
עד שקמתי לירות כבר ברח הכושי ואני הרמתי את הרימון שלו."

הוא נשתתק, ועמד מסתכל לתוך עיני. לא ידעתי — להאמין לו או לא להאמין? שאלתיו בחיך: "נו, ואיה
הרימון שלו?" "בחיי" — אומר זכריה — "הנה, הנה!" והוא מושיט ידו לילקוט, ומוציא באמת רימון
מילט. "הנה, תראה!"

כך נחל זכריה את הנצחון הראשון והחשוב — הנצחון על הפחד, ובעזרתו נחלנו כלנו את נצחוננו
הראשון על האויב.

